



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. An in Lege novâ detur Sacrificium propriè dictum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

intrinsicus, & ratio specificativa Sacrificii.

Ex quibus patet I. accensionem candelarum, incensionem thuris, & similia, quae fiunt in Ecclesia, non esse Sacrificia: quia non fiunt à ministris in nova Lege deputatis, saltem tamquam talibus; cum hi tantum sint deputati ad offerendum Sacrificium incruentum. Deinde etsi fiant ad honorem Dei aut Sanctorum, vel ob alias mysticas significaciones, non tamen in protestationem summi Dei dominii.

Patet II. Sacrificium essentialiter consistere in ratione signi protestativi supremæ Dei potestatis in omnes res. Præterea verò nulla alia significatio requiritur; etsi possit adesse: cum Sacrificia Mosaica, & Sacrificium incruentum novæ Legis significant insuper Sacrificium cruentum à Christo in ara crucis oblatum. Immo appareat omne Sacrificium vero Deo post lapsum Adæ oblatum fuisse signum ejusdem cruenti Sacrificii.

Sacrificium porro variè dividi potest. Primo ratione materiae. Et sic erant triplicia in Lege veteri, scilicet oblatio animalium (quæ victimæ & hostiæ dicebantur, juxta Nonnullos etymologià à victis hostibus desumptâ) puta ovium, caprarum, hædorum, bouum, vitulorum, columbarum, passerum & turturum. Et hæc offerebantur maceratione & combustione. Deinde oblatio fructuum terræ solidorum, quæ immolatio dicebatur, & fiebat combustione seu aditione aut fractione. Sic panis in frusta dissecabatur; similia, sartagine, clibano vel craticulâ coquebatur; sal urebatur, thus adolebatur, manipulus spicarum virentium torrebatur, triticum conterebatur. Denique oblatio liquidorum: quæ libatio seu libamen dicebatur, & fiebat effusione liquoris, puta sanguinis, vini, olei vel aquæ.

Secundò dividi potest ratione formæ ac finis. Et sic etiam triplex erat Sacrificium in lege veteri. Primum, idque perfectissimum, erat holocaustum, in quo tota res oblata destruebatur seu Comburebatur, ut nihil inde cederet in usum humanos. Secundum, Sacrificium pro peccato, quod partim cremabatur, partim cedebat in usum Sacerdotum, qui in atrio templi ex eo vescebantur. Tertium, hostia pacifica, scilicet ad impetranda nova beneficia, vel ad agendum gratias pro acceptis. Et hujus una pars comburebatur ad honorem Dei, altera cedebat in usum Sacerdotum, tertia in usum ipsorum offerentium.

Huic divisioni affinis est illa, quæ Sacrificium dividitur in latreuticum, quod offertur totum ad Deum colendum, nostramque servitatem testandam (quod fit potissimum holocausto) Eucharisticum, quod fit in gratiarum actionem pro beneficiis acceptis, imperatorium, quod fit pro bene-

ficiis accipiendis (utrumque hoc membrum in veteri Lege dicebatur hostia pacifica, & propitiatorium, quod offertur pro peccatis, & pro peccatorum poenis ac flagellis avertendis. Et hoc coincidit cum Sacrificio pro peccato.

Possset præterea dividi Sacrificium ex parte temporis, quo debet offerri. Et sic in Lege veteri Sacrificium agni Paschalis erat offerendum singulis annis, primo anni mense, die 14. mensis ad vesperam. Juge Sacrificium debebat offerri quotidie, duo scilicet agni anniculi & immaculati, unus manè, & alter vesperè, in holocaustum, & pariter similia conspersa oleo, & vinum pro libamine. Quæ oblatio ob hoc ipsum vocabatur juge Sacrificium vel holocaustum sempiternum. Aliq enim Sacrificia in aliis solemnitatibus offerri debebant scilicet in sabbatis, neomeniis, solemnitate azymorum, Pentecoste, festo Tubarum, expiationis, tabernaculorum, seu scenopegia, festo coetus atque collectæ.

Denique dividi potest Sacrificium ratione temporis, quo institutum est, scilicet in lege naturæ, in lege mosaica, denique in evangelicâ. Et quidem hoc loco non est inquirendum de Sacrificio cruento, in quo Christus semetipsum obtulit in ara crucis pro peccatis totius mundi: sed de alio Sacrificio incruento, quod scilicet in Ecclesia Christi jugiter à Sacerdotibus novi Testamenti offerendum sit, complectens in se eminenter legalium differentias hostiarum. De quo fit

QUÆSTIO II.

An in Lege nova detur Sacrificium propriè dictum?

RESPONSIO affirmativa est fide certissima: quam contra Hæreticos recentiores definit Tridētinum sess. 22. can. 1. & pulcherrè docet c. 1. his verbis: *Etsi semel se ipsum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri etiam oblaturus erat, ut aeternam illi redemptionem operaretur: quia tamen per mortem Sacerdotum ejus extinguendum non erat, in cena novissima, quâ nocte tradebatur, ut dilectæ Sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in cruce peragendum, representaretur, ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo patri obtulit; ac sub eandem rerum symbolis Apostolis, quos iuncti novi Testamenti Sacerdotes constituerebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in Sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba:*

Ecce

9. Tertio ex parte temporis, quo offerendum est.

10. Quarto ex parte temporis seu status pro quo institutum est.

11. Datur in lege nova Sacrificium propriè dictum.

Hoc facite in meam commemorationem, uti semper Catholica Ecclesia intellexit & docuit.

12.
Prout per
petua &
manifestè
patens Ec-
clesia tradi-
tio docet.

Qui quidem Ecclesiæ sensus perpetua-
que Traditio adeò manifestè patet ex dictis
antiquissimorum Conciliorum & Patrum
unanimitè, in quibus creberrimè fit men-
tio altarium, Sacerdotum, & Sacrificii panis
& vini, sive Corporis & Sanguinis Christi:
item ex vetustissimis Liturgiis diversarum
Ecclesiarum, ut *Chrysostrami, Basilii*, immo ip-
sius *S. Jacobi Apostoli*, item *S. Marci Evangelistæ*: adeò ut hanc traditionem, cujus
initium post Apostolorum tempora nequit
deprehendi, Hæretici non valentes eludere,
dignam ipsis vocem remittant, non esse hac
in re curandam antiquitatem. Prout patet
apud *Lutherum in lib. de abroganda Missa & in
lib. contra Regem Angliæ*. Denique in *lib. de
Missa privata*, ubi ait: *Hic non moramur, si cla-
mitem Papistæ Ecclesia Ecclesia, Patres Patres: quia,
ut dixi, hominum dicta aut facta, nihil in tam
magnis curamus. Scimus enim ipsos Prophetas lep-
tos esse, adeoque Apostolos: verbo Christi iudicamus
Ecclesiam, Apostolos, adeoque ipsos Angelos. Simi-
liter auctoritatem Veterum excutit Calvi-
nus l. 4. instit. c. 18. §. 11. & 12.*

Nihilominus Doctrina Catholicorum
validissimè firmatur hoc ipso, quod perfidi
Sectarii nuper nati, evidentiâ facti convic-
ti, negare non possunt, eandem esse anti-
quissimorum Doctorum & veteris Eccle-
siæ sententiam, quæ modò fidelibus de Sa-
crificio novæ Legis proponitur.

13.
Idem proba-
tur ex Sa-
crificio Mel-
chisedech,
typo novi
Sacrificii.

Eadem veritas probatur ex figuris & pro-
phetiis veteris Testamenti. Nam in primis
Psal. 109. de Christo dicitur: *Tu es Sacerdos
in æternum secundum ordinem Melchisedech*, id
est, secundum similitudinem seu ritum Mel-
chisedech. Qui ordo proinde consistit in si-
militudine Sacrificii à Melchisedech oblato,
nempe panis & vini. *Gen. 14.* & Sacrificii
oblato à Christo in ultima coena, ut aper-
tissimè declarat *Cyprianus Ep. 63. ad Ceciliam*
post alia dicens: *Nam quis magis Sacerdos Dei
summi, quam Dominus noster Jesus Christus? qui
Sacrificium Deo Patri obtulit: & obtulit hoc idem,
quod Melchisedech obtulerat, id est, panem & vi-
num, suum scilicet Corpus & Sanguinem.* Et *Augu-
stinus 16. de civit. c. 22.* loquens de oblatio-
ne Melchisedech: *Ibi (inquit) primum appa-
ruit Sacrificium, quod nunc à Christianis offertur
Deo toto orbe terrarum &c. & aliis locis.* Et
consonant reliqui Patres apud *Bellarminum l. 1.
de Missa c. 6.* Et hæc ratione Christus dicitur
potius Sacerdos secundum ordinem Mel-
chisedech, quam secundum ordinem Noë,
Aaron vel Abel. Dicitur insuper Sacerdos
in æternum secundum hunc ordinem, quia
scilicet per suos ministros offertur in Ec-
clesia toto orbe diffusà Sacrificium per ob-
lationem Melchisedech adumbratum us-
que in finem sæculi: non autem dumtaxat
ex hoc, quòd in æternum vivat (quod
convenit etiam aliis Sacerdotibus bene mo-

rientibus) vel ratione fructus cruenti Sa-
crificii, qui durat usque in finem sæculi
(quo modo etiam Noë esset Sacerdos in
æternum, quòd æternum Sacrificii illius fru-
ctum, scilicet quòd numquam sit deinceps
futurum universale diluvium) & à quo di-
ci nequit esse Christus in æternum secun-
dum ordinem Melchisedech Sacerdos.

Respondent Novatores Melchisedech
non sacrificasse, sed tantum protulisse
nem & vinum ad epulandum. & milites
Abrahæ confortandos. Immo non videtur
fuisse Sacerdos: sum vox hebræa etiam fig-
nificet principem; ut colligitur *2. Reg. 1.
v. 18.* ubi loco *Sacerdotes Septuaginta* ver-
tunt, *Principes auxilii*. Et quamquam Sacer-
dos fuisset, non adfertur *Gen. 14.* ratio, cur
protulerit panem & vinum, sed cur Abra-
hæ benedixerit.

Verum responsio non subsistit. Verba
enim scripturæ sunt: *At vero Melchisedech,
rex Salem, proferens panem & vinum, erat enim
Sacerdos Dei altissimi, benedixit ei, Abrahæ sci-
licet.* Quòd porrò Melchisedech protule-
rit panem & vinum sanctificationem per ob-
lationem Deo factam, non solum postulat
ratio in Scriptura subjuncta, & unanimitè
sensus Patrum, sed etiam antiquissimorum
Rabbinorum. Unde veteres Rabbinii (teste
nostro *Galatino l. 10. de Arcanis Catholicae ve-
ritatis c. 5.* & *Genebrardo in Chronologia in prin-
cipio tertii Aetatis*) ne quis putaret fuisse pa-
nem & vinum commune, appellant obla-
tionem & libamen: quæ prius sacro ritu
fuerunt Deo oblata tamquam Sacrificium
pacificum in gratiarum actionem pro ob-
tenta victoria, ac deinde Abrahæ & sociis
distributa, sicut in victimis pacificis fieri
solet. Frustrà ergo *Calvinus* ex eo, quòd Ab-
raham & reliqui fuerint hoc pane & vino
refecti (quos tamen jam ante refectos fuisse,
satis insinuat *v. 24. juncto v. 11.*) con-
tendit ean non fuisse Deo oblata, quòd hic
satis clarè indicatur factum fuisse, & opti-
mè cum refectione cohereret. Ut omittam
verbum proferre seu adducere pro loci exi-
gentia sæpè usurpari pro adductione hostiæ
ad immolandum; ut aperte significatur *Ju-
dic. 6.* ubi habetur id verbum hebraicum,
quod hoc loco in Genesi cernimus.

Melchisedech porrò fuisse Sacerdotem,
non solum omnes versiones, Græca, Chal-
daica, & Latina, demonstrant; sed etiam ip-
se Apostolus ad *Hebr. 7.* qui legit: *Sacerdos
Dei summi, & Psalmista Psalm. 109.* Ut pro-
inde ineptè Hæretici opponant unicum lo-
cum, in quo vox Hebræa videtur minus
proprie sumi pro principe.

Denique quòd dicitur: *Erat enim Sac-
dos Dei altissimi, juxta omnium Patrum sen-
sum refertur ad oblationem panis & vini.*
Idemque convincit particula, enim, quam
ponunt noster Interpret & *Septuaginta.* Et
quamquam in Hebræo legatur, *Erat Sacer-*

cedas: cum tamen omnes codices Hebraei, immo & Graeci ac Chaldaici terminent periodum in voce *alissimi*; patet ad praecedentia esse referendum: praesertim cum particula *Et*, Hebraeis saepissime sit causalis, quando ita postulat contextus. Sic ubi textus Latinus legit *Gen. 20. Habet enim virum. Et c. 27. Supplantavit enim me.* Et *Psal. 59. Quia vana salus hominis*; textus Hebraicus ponit particulam *Et*. Adde, quod sola ratio Sacerdotii non sit apta respectu benedictionis datae Abrahamo, utpote qui & ipse erat Sacerdos: sed potius praeminentia quaedam in Melchisedech, ut ponderat Apostolus ad *Hebr. 7.* five quia simul erat Rex regionis (Regibus autem, etiam non Sacerdotibus, titulo majoritatis seu eminentiae competit aliis benedicere, ut patet in *Davide 2. Reg. 6. & Salomone 3. Reg. 8.*) five quia erat Sacerdos eminentior, qui proinde in Canone Missae dicitur summus Sacerdos.

Alteram figuram Sacrificii Eucharistici erat iuge Sacrificium, quod juxta dicta *Quaest. Prae.* quotidie offerebatur. Unde *Danielis 12.* praedicatur Antichristus in fine mundi ablaturus esse iuge Sacrificium, quod nimirum usque ad finem mundi publice celebrabitur in Ecclesia; utique Eucharisticum, ut Patres explicant. Unde nostri *Sacramentarii* se prodromos Antichristi ostendunt, dum usum Sacrificii Missae, immo & substantiam ac veritatem ejusdem evellere moluntur.

Praeterea (ut figuris recensendis supersedeamus) extat aperta propheta *Malach. 1.* de Sacrificio novae Legis: *Non est mihi voluntas in vobis* supple Sacerdotibus Mosaicis, eorumque Sacrificiis, ut patet ex contextu *dominus exercituum: & minus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda; utique Eucharistica, ut explicat *Trid. sess. 22. c. 1.* & Patres unanimiter: inter quos *Damasenus l. 4. de fide c. 14.* ait: *illud est purum & incruentum Sacrificium, quod Dominus a solis ortu usque ad occasum oblatum per Prophetam praedixit*; reprobatis videlicet Sacrificiis legalibus. Idemque patet non solum ex eventu; sed etiam ex ipso textu. Opponit enim propheta Sacrificium Sacrificio, Sacerdotem Sacerdoti locum loco, panem pollutum, animalia caeca & clauda, oblationi munda, contemptum nominis, magnificationi nominis. Praeterea vocabulum oblationis simpliciter positum in Scriptura designat Sacrificium. Dicitur quoque *oblatio munda*, scilicet ex se & sine ordine ad ministrum, seu quia qualitatè ministrorum non potest pollui, juxta *Trid. sess. 22. c. 1.* eo quod nimirum primarius offerens sit ipse Christus, qui etiam est ipsa hostia. Secus est de Sacrificiis veteribus, aut etiam de operibus bonis, quae ex intentio-*

ne vel malitia operantium facile inquinantur; praesertim in errore Haereticorum, volentium omnia non esse a opera esse ex se polluta & immunda, quibus proinde competere nequeat ratio oblationis per Malachiam praedictae, utpote ob suam munditiam Deo placentis.

Probatur insuper veritas Catholica ex novo Testamento: Christus enim summus Sacerdos panis & vini in suum corpus & sanguinem conversione, se ipsum in ultima cena obtulit, cui quidem actioni nihil deest ad rationem verissimi Sacrificii: praecipitque id ipsum fieri ab Apostolis, eorumque in Sacerdotibus successoribus, dicens: *Hoc facite in meam commemorationem.* Ut patet ex Evangelio & ex *1. Cor. 11.* Quare id definit *Trid. sup. can. 2.* Idemque semper Ecclesia intellexit, juxta *Trid. cap. 1.* Et patet ex Patribus unanimiter. Inter quos *Irenaeus l. 4. c. 32.* dicit, quod Christus tunc novi testamenti novam docuit oblationem, quam Ecclesia ab Apostolis accipiens in universo mundo offert Deo.

Confirmatur ex *1. Cor. 10* ubi Apostolus dicit: *Nonne qui edunt hostias, participes sunt altaris.* q. d. Israelitas, comedendo hostias Deo oblatas, censerentur socios sacrificantium, & consummare ipsum Sacrificium: atque adeo comedentes de pane Eucharistico esse participes Sacrificii Eucharistici, & manducantes idolothyta participare de Sacrificiis idololatricis. Postea subdit: *Non potestis mensa Domini participes esse, & mensa demoniorum*; id est, oblatorum in mensa sacra seu altari Domini (ut exponit *Tridentinum supra*, & clamat contextus) & oblatorum in altari Idolorum. Habent igitur fideles altare, & Sacrificium (quod est relativum altaris) juxta Apostolum.

Huc etiam facit illud *Act. 13. Ministrantibus autem illis Domino, & jejunantibus.* Quod *Erasmus* vertit: *Sacrificantibus autem illis Domino.* Et consonat vox Graeca *λατρεύοντων.* Quae, ubi agitur de ministerio exhibendo Domino Deo per Sacrificium, frequentissime adhibetur in Scriptura. Indeque officium Missae apud Graecos appellatum est *Liturgia.* Ministerium autem verbi in Graeco exprimi solet nomine *Διακονίας*, ut *Act. 6. & 21. ad Rom. 12. 2. ad Cor. 6. & alibi.*

Solet praeterea adduci illud Apostoli ad *Hebr. 13. Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt.* Si enim habeamus altare, ex quo mysteria sumantur, habemus & Sacrificium, quo haec eadem offeruntur. Nusquam enim datur altare, nisi propter Sacrificium. Quare & *Sacramentarii* altaria destruant, quod Sacrificium non admittant. Sicque hunc locum explicant Plurimi, etiam veteres: atque adeo eatenus recte Novantibus opponitur. Quamvis non desint, qui per altare hic intelligunt ipsum Christum, ut noster *Titelmannus*.

18. Sacrificium Eucharisticum probatur ex institutione Eucharistica, prout in novo Testamento refertur.

Confirmatur ex 1. Cor. 10.

19. Accedit locus Act. 13.

Solet etiam adduci locus ad Hebr. 13. ut substat expositioni multorum Veterum.

mamus, vel potius crucem Christi, ut *Esnius*, de quo altari edere, est fructum passionis Christi percipere, & ipsi tamquam *capiti* incorporari: quod non possunt, qui tabernaculo deferviunt, id est (ut *noſter Lyranus*) qui legalia custodiunt, non habentes partem in efficacia passionis Christi.

20.
Probatur
ratione
Theologica.

Accedit ratio: quia Sacrificium inter actus religionis externos est perfectissimus, tantamque habet cum natura rationali in statu viæ congruentiam, ut vix ulla gens illo caruerit, quæ alicujus Numinis, siue veri, siue putativi; persuasionem habuit: ergo non debuit Christus eo privare populum Christianum; utpote populis omnibus perfectiorem, & tum in vivendo, tum in colendo Deum naturæ rationali conformiorem. Deinde externus Dei cultus (qualis utique convenit ceteri hominum sensibili) per Sacrificium, est soli Deo proprius, & incommunicabilis creaturæ; adeoque illo carere non debuit Religio Christiana. Est etiam Eucharistia maximè idonea, ut Deo offeratur per Sacrificium: in quod proinde Sacrificia Legis veteris Christus commutavit, sicut istius legis Sacramenta in alia veriora & præstantiora mutavit. Denique causæ, ob quas Judæi non caruerunt Sacrificio, etiam militant in Christianis, nempe Deum placare, pro beneficiis gratias agere, nova impetrare, mortem Christi sæpè representare, Deum cultu ei proprio, & nobis etiam corpore præditis convenienti honorare.

21.
Sacrificium
nova Legis
perficitur in
Missæ.

Ex his patet, non solum dari in Lege nova proprie dictum Sacrificium, sed etiam ipsum perfici in Eucharistia seu Missæ. De Sacrificio enim hoc expresse agunt Concilia, Traditio, Lyturgiæ, Patres, & pleraque testimonia Scripturæ. Neque aliud à Catholicis agnoscitur, vel cum apparentia excogitari potest. Neque ullus concedens in Lege nova verum Sacrificium, illud Missæ denegabit: cui etiam definitio Sacrificii optimè convenit.

22.

Objicitur I. Christus mulieri Samaritanæ *Joan. 4.* respondit: *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate.* Per quæ verba insinuat omnem cultum externum, atque adeo Sacrificium in Lege nova cessaturum. Resp. Christum solum velle ceremonias carnales apud Judæos typicas, apud Samaritanos falsitatibus permixtas esse cessaturas, & novam cultus formam magis spiritualem & veram, etsi etiam externam esse introducendam. Immo ex hoc loco sumitur argumentum pro Catholicis: Christus enim dicens Patrem esse adorandum, loquitur de adoratione, quæ sit Sacrificium: nam de vero Sacrificio, & loco ejus Samaritana interrogaverat inquiring: *Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dicitis, quia Jerosolymis est locus, ubi adorare oportet;* utique ad immo-

Expenditur
illud Christi
Joan. 4. Ve-
ri adorato-
res adorabunt
Patrem in
spiritu
& veritate.

landum ibidem in templo unico sacrificia: adeoque cum Christus eodem verbo adorandi utatur, *iusta & digna præscriptio est, ad propositum interrogationis pertinere debere sensum responsionis;* ut ait *Tertullianus l. 4. Contra Marcionem c. 38.*

Objicitur II. Christus est unicus Sacerdos, & quidem in æternum, teste Apostolo *ad Hebr. 7.* ubi postquam dixisset Aaronicos Sacerdotes fuisse plures idcirco, quod morte prohiberentur permanere, subiungit: *Hæc autem Christus; eo quod maneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium.* Ergo in Lege nova non sunt Sacerdotes, qui offerant verum Sacrificium. Resp. Neg. Conf. quia Christus est & ab Apostolo dicitur unicus Sacerdos, sicut dicitur unus Pastor & unus Magister, quia videlicet non habet sibi succedentes in eadem potestate & auctoritate, sicut habebant Sacerdotes Aaronici. Ex quo tamen non sequitur, eum carere Vicariis, uti Pastoribus & Doctoribus, ita & Sacerdotibus: immo illos habere sequitur, si enim sempiternum habeat Sacerdotium, illudque non debeat esse otiosum, nec tamen per se exerceat, sequitur quod debeat habere Vicarios Sacerdotes, per quos exerceat, sicut habet Vicarios Pastores & magistros, per quos gregi suo providet.

Objicitur III. Apostolus *ad Hebr. 7.* docet Sacerdotium & Sacrificium aaronicum esse reprobatum propter infirmitatem & inutilitatem, ideoque debuisse offerri quotidie: atqui Sacrificium crucis, quod Christus semel obtulit, non fuit infirmum aut inutile, sed infiniti valoris; ideoque non fuit opus Christum sæpius pati, juxta Apostolum *supra & c. 9.* ergo etiam non fuit opus alio Sacrificio, quod illi succederet, & quotidie offerretur. Resp. Neg. Conf. quævis enim Sacrificium crucis sit infiniti valoris & sufficientissimum instar pretii seu pretii, ut propterea Deus omnibus quibus ipsum debite applicatur, sit paratus tribuere veniam seu remissionem omnium peccatorum, quod tantum vult Apostolus: opus tamen fuit alio Sacrificio quotidie offerendo. In primis in honorem Dei, à quo sicut quotidie, immo singulis momentis vita nostra dependet, sic congruentissimum populus Christianus id quotidie alio Sacrificio protestatur. Deinde ut fructus Sacrificii crucis nobis applicetur: fructus enim ille, etsi invisibilis, non est tamen hominibus immediate applicatus (alioquin omnes essent salvandi) sed opus est alii mediis, v. g. bonis operibus, Sacramentis, per quæ applicetur: ad quod inter alia convenientissimum est Sacrificium. Unde sicut Sacramenta non sunt equidem superflua; ita nec Sacrificium in nova Lege: & sicut illa insufficientiam passionis Christi non arguunt, ita nec hoc Sacrificium insufficientiam Sacrificii cruenti. Non itaque

necesse est Christum saepius pati, & sic offerre pretium condignum pro novis peccatis: cum una oblatio corporis sui in cruce fuerit pretium abundantissimum pro expiatione omnium, etiam futurorum, delictorum: sed opus est Sacrificio applicatorio istius pretii Sacramentis &c. sicut in Novatores necessariam ad hoc dicunt fidem suam specialem: debentque media illiusmodi repetitis peccatis denuo applicari.

Hinc patet subsistere argumentum Apostoli ad Hebr. 10. argumentis insufficientiam veterum Sacrificiorum, quae jugiter pro peccatis etiam iisdem expiandis offerebantur, ea scilicet non suffecisse instar lytri seu pretii pro peccatis, prout contendebant Judaei, componentes, immo praeripientes Moysen & Aaronem Christo, sacrificiaque sua tamquam deletiva peccatorum & justificativa, Sacrificio Christi. Alioquin (inquit) cessasset offerri, ideo quod nullam haberent conscientiam peccati cultores semel mundati. Quod tamen non obstat efficaciae medicum in nova Lege iterabilem, sive Sacrificii incruentum, sive Sacramentorum, sive bonorum operum, quorum omnium tota vis pendet a Sacrificio Crucis. Ut proinde omnia induant rationem unius. Et signanter Sacrificium incruentum semper offertur ac repetitur tamquam unum cum cruento, cuius est commemorativum & applicativum, ac in quo idem numero Christus offertur & offert. Neque nova aut improvisa est haec obiectio Haereticorum, sed eam sibi movent, & solent conantur diluere omnes fere Orthodoxi Commentatores, signanter Chrysolomus, magno argumento veritatis semper creditur in Ecclesia de altaris Sacrificio.

Obijcitur IV. Eucharistia est Sacramentum, ergo non Sacrificium. Resp. Neg. Conf. possunt enim illa coincidere in eadem rem, ut sit Sacramentum, quatenus est signum efficac gratiae; Sacrificium, quatenus offertur Deo. Quamvis cum Sacrificium proprie consistat in actione, non tam Eucharistia, quam illius collectio sit Sacrificium.

Obijcitur V. Eucharistia est testamentum, ergo non Sacrificium: nam testamento Deus aliquid largitur; Sacrificio autem nos Deo aliquid offerimus. Resp. Neg. Conf. quia nec repugnat, ut quod Deo offerimus, ab ipso receptorum, juxta illud 1. Paralip. 29. Tuae sunt omnia, & quae de manu tua accepimus, dedimus tibi.

Obijcitur VI. Si Christus obtulerit Sacrificium Eucharisticum in ultima coena, fuisse illud infiniti valoris & sufficientissimum ad deletionem omnium peccatorum generis humani: ergo frustra fuisset Sacrificium crucis. Resp. Neg. Conf. quia etsi fuerit infiniti valoris, uti & quavis alia actio Christi, non tamen ex pacto inter Christum & Deum

tolit necessitatem Sacrificii crucis. Mito genus humanum non erat redimendum, nisi per Sacrificium crucis; quod proinde non erat frustraneum.

Pro fine quaestionis nota, vocabulum Missa (quo exprimi solet Sacrificium novae Legis) esse in Ecclesia Latina, uti usitatissimum, sic & antiquissimum, ut patet ex vetustissimis Conciliis Romano sub Sylvestro, Carthaginensi II. & IV. & Patribus, Ambrosio, Gregorio & aliis passim. Et quidem putant nonnulli esse hebraicum designans oblationem voluntariam. Quod refutat Bellarm. l. 3. de Missa c. 1. melius censens esse vocem Latinam a Latinis primo usurpata, sive ob hoc quod oblatio & preces in Sacrificio ad Deum mittantur, sive potius a missione seu dimissione populi, ut Missa sit idem quod missio, sicut apud Veteres collecta & collectio, aut sicut peccati remissa & remissio. Quo modo Cassianus l. 3. de Canonico orationum & psalmodum modo c. 7. dimissionem congregationis vocat Missam congregationis. Eodemque sensu in fine Sacri dicit Sacerdos, Ite, Missa est, id est, dimissio est. Et Carthaginense IV. c. 84. jubet omnes ab Episcopo admitti ad Ecclesiam usque ad missam, id est, dimissionem, Catechumenorum. Et Augustinus serm. 237. de temp. inquit: Ecce post Sermonem fit Missa, id est, dimissio, Catechumenis. Manebunt fideles &c.

Hinc factum est ut totum ipsum divinum officium, complectens confessionem Eucharistiae, ceteraque ipsam antecedentia & consequentia appelletur nomine Missae. Estque haec usurpatio frequentissima apud omnes posteriores, immo etiam apud Gregorium, Leonem, Felicem IV. Concilium Agathense, & Concilium Aurelianense, ut refert Bellarm. sup.

Ita vero pars hujus officii anterior, cui interesse poterant Catechumeni, scilicet usque ad Offertorium, appellatur in Concilio Valentino c. 21. Missa Catechumenorum, quorum tunc fiebat dimissio. Sequens autem pars divini officii proprie dicitur Missa fidelium, teste Alcuino de off. Eccles. c. de Celebr. Missae. De qua Ambrosius l. 5. Ep. 33. Ego mansi in munere, Missam facere ceppi, orare in oblatione.

QUESTIO III.

In quibus rebus sive actionibus consistat essentia Sacrificii novae Legis?

Nota nomine Sacrificii proprie intelligi ipsam etiam actionem sacrificandam. Frequenter tamen sumitur pro ipsa re quae sacrificatur, sive pro victima ipsius Sacrificii. Sic Tridentinum sess. 22. in prooemio Eucharistiam vocat verum & singulare Sacrificium. Et Augustinus 22. de Civit. c. 10. postquam dixisset: Vni Deo Martyrum & nostro Sacrificium

Missae est
vox Latina
primo usur-
pata ut sit
idem quod
missio seu
dimissio, po-
puli scilicet.

Quo sensu
dicit Sacer-
dos, Ite,
Missa est.
Et olim fie-
bat missa
seu dimissio
Catechume-
nis.

Cujus pars
prior usque
ad Offerto-
rium Missa
Catechume-
norum po-
terior dei-
tur Missa
Fidelium.

28.
Sacrificium
proprie a-
ctionem sa-
crificandi,
interdum
ipsam rem